

TRESENJE DJECE PREDSTAVLJA OBLIK ZLOSTAVLJANJA, A NE ODGOJNU MJERU ZA SMIRIVANJE DJETETA

Još nijedno dijete nije umrlo od plača, ali od tresenja jest

NATAŠA KOVAČIĆ

Posljednjih godina sve je prisutnija nova ozljeda djece, poznata pod nazivom »shaken baby syndrome« ili sindrom tresenja djeteta. Riječ je o vrlo ozbiljnoj povredi čije posljedice mogu biti kobne. U većini slučajeva do tresenja djeteta dolazi zbog toga što odrasli, iznervirani, frustrirani ili ljuti na dijete, često zbog toga što dijete plače, uzmu dijete i protresu ga.

Čak i mnogi dobromamjerni i odgovorni roditelji, koji ni ne pomisle o udaranju svog djeteta, ne misle da je tresenje malog djeteta nešto loše. Takvu kaznu smatraju bezopasnom, ali pritom se strašno varaju. Učinci čak i blagog ili umjerenog tresenja djeteta mogu biti mnogo pogubniji no što mislite.

A sve kreće od priča »iskusnih mudraca«, odnosno starijih prijatelja i poznanika koji već imaju veliku djecu i koji »znaju« kako se djeca odgajaju. Tako se s koljena na koljeno šire priče poput one – »nemog skakati na svaki djetetov plač, razmazit ćeš ga, pusti neka malo plače«. I tako roditelji često griješe slušajući savjete da dijete ne treba pretjerano razmaziti i da se ne smije skakati na svaki njegov plač. Normalno je, međutim, da malo dijete traži blizinu majke ili bliske osobe i apsurdno ga je »čelčićiti«. Tim više što dijete koje još ne zna govoriti upravo plačem signalizira da mu nešto ne odgovara. Ako ga pustimo da dugo plače i ne umirimo ga na vrijeme, bit će ga znatno teže umiriti kasnije. A onda nerovni roditelji znaju izgubiti kontrolu i protesti djeteta, ne bi li ga time smirili, kaznili ili što već.

Najgora vrsta smirivanja djeteta

»Riječ je o najgoroj vrsti smirivanja koju su neki roditelji, a, nažalost, puno ih je takvih, skloni primjenjivati. Prilikom tresenja krhkog djeteta može doći do mikrokrvarenja u mozgu. S obzirom da dijete nema razvijene mišićne vratne da može kompenzirati drmanje, tresenje djeteta je vrlo opasno, smatra prof. dr. Josip Grgurić, predsjednik Hrvatskog pedijatrijskog društva.

Kako saznajemo od Ivane Čosić, programske koordinatorice »Hrabraog telefona« - telefona za zlostavljanje i zanemarenu djecu, koji je tijekom listopada 1997. godine započeo s radom, oko 10 posto primljenih poziva odnosi se na pozive roditelja koji traže savjet o odgojnim postupcima i učinkovitijim metodama discipliniranja djece (umjesto batina), a vrlo često su to mladi roditelji.

Na pitanje postoji li u Hrvatskoj podaci koji bi ukazivali na

DJEČJI PLAČ: Tresući dijete, roditelji najčešće pokušavaju nagnati dijete da prestane plakati

Tresenjem se glava vrlo brzo i velikom snagom pomiče naprijed - natrag. Kad se to dogodi, žilice u mozgu mogu puknuti i izazvati krvarenje u mozgu te dovesti do teških posljedica poput sljepoće, gluhoće, epileptičnih napadaja, teškoća u učenju, povreda mozga, pa čak i do smrti. Tresenje predstavlja najveću opasnost za djecu mlađu od godine dana, ali može izazvati iste ozbiljne ozljede i kod starije djece

postotak djece koja imaju posljedice od tresenja, Ivana Čosić odgovara da što se tiče istraživanja, u Hrvatskoj nitko nije proveo istraživanje o incidenciji »shaken baby« sindroma.

»Strana istraživanja o posljedicama tresenja djeteta ukazuju na mogućnost velikih povreda i oštećenja mozga, što može ugroziti normalan razvoj djeteta«, dodaje Ivana Čosić te kaže kako u »Hrabraom telefonu« smatraju da je važno naglasiti opasnosti tresenja djeteta ili bacanja bebe u zrak, što roditelji i odrasli vrlo često rade u igri, i koliko takvi postupci mogu štetno djelovati. Također, važno je ponuditi neke postupke i načine kojima roditelji mogu umiriti dijete ili sebe, a da pritom ne tresu dijete.

U izvrsnoj knjižici pod nazivom »Pazi lomljivo!«, koju je izdao »Hrabri telefon«, opisuje se što je to »shaken baby« sindrom i zašto je tako opasno tresti malo dijete. Pa se tako objašnjava da je glava djeteta jako velika i teška u usporedbi sa ostatkom tijela. Ako se glava ne pridržava, ona nekontrolirano pada u stranu jer mišići vrata još nisu dovoljno jaki kako bi je držali. Tresenjem se glava vrlo brzo i

velikom snagom pomiče naprijed - natrag. Kad se to dogodi, žilice u mozgu mogu puknuti i izazvati krvarenje u mozgu te dovesti do teških posljedica poput sljepoće, gluhoće, epileptičnih napadaja, teškoća u učenju, povreda mozga, pa čak i do smrti.

Tresenje predstavlja najveću opasnost za djecu mlađu od godine dana, ali tresenje može izazvati iste ozbiljne ozljede i kod starije djece.

Osim tresenja, udaranje djeteta po glavi ili bacanje u zrak može također izazvati povrede vrata i mozga. Većina roditelja uživa u smijehu djeteta kad ga se baca u zrak. No, takva igra može biti opasna jer vratni mišići ne mogu zadržati glavu i brada pada na prsa, zatim se glava zabacuje unatrag i vrat dodiruje leđa. Takvi pokreti dovode do toga da mozak udara u stijenke lubanje, te ponovno može doći do pucanja krvnih žila u mozgu.

Učestalost sindroma se povećava

Znaci moguće povrede u što dijete ne može podignuti glavu, glava je zabačena u stranu, raširene su ili sužene zjenice, zjenice ne reagiraju na svjetlo, krvave mrlje ili tragovi krvi u očima djeteta, smanjena je svjesnost ili čak dolazi do nesvijesnosti, napadi ili grčevi, oteklina čela, modrice na vratu ili rukama, dolazi do mučnina i/ili povraćanja, dijete se prestaje smijati ili govoriti, bezvoljno je, ne može pratiti predmete ili pokrete.

Naziv knjižice »Pazi lomljivo!«, nije slučajno odabran. Bebe su, naime, nježne i dragocjene, ali za razliku od većine dragocjenih stvari, bebe ne dobivamo s uputama za uporabu. Iako su na neki način začudujuće čvrste, ipak su jako nježne.

Ne vole kad ih se drži na način da im glava i leđa nemaju oslonac, kad ih se drži na udaljenosti većoj od dužine ruke - tada se, naime, osjećaju nesigurno, ne vole grubosti kao što su prejaki stisak ili nasilno grananje bočice ili dude u usta, ne vole kad ih se naglo podiže i ne vole vrlo grubu igru.

Osim tresenja, koje može izazvati ozbiljne trajne povrede ili čak smrt, opasno je i trčati s malim djetetom u nosiljci za bebe ili jednostavno držeti je u rukama ili vrtjeti dijete.

Ako ipak dođe do tresenja

Kako pomoći djetetu da prestane plakati

Kako bismo pomogli roditeljima da ne izgube kontrolu nad sobom i ne učine djetetu nešto nažao, evo nekoliko savjeta stručnjaka kako svladati vlastite frustracije. Ako vas djetetov plač ili ponašanje izluduje, sjedite se da je od velike važnosti da nikako ne tresete bebicu. Provjerite je li vaše dijete možda bolesno, provjerite jesu li osnovne djetetove potrebe zadovoljene (hrana, čiste pelene, odgovarajuća odjeća), pozovite prijatelja ili susjeda da pričuva dijete ili da s njim podijelite svoje frustracije, riječju - ispuštite se!

Prije no što učinite nešto što biste kasnije mogli požaliti udahnite duboko deset puta, pa zatim ponovno deset puta, stavite dijete na sigurno i uzmite si pauzu od nekoliko mi-

nuta. Učinite nešto za sebe - slušajte omiljenu glazbu, napravite si mirisnu kupku, vježbajte, popijte čaj ili kavu.

Kako biste pomogli djetetu da prestane plakati, razmislite o sljedećem. Pokušajte okupati dijete u toploj kupki, polegnite dijete na trbuh u krilo i lagano ga tapšajte po leđima. Dajte djetetu nešto novo da drži i gleda. Možete ponuditi duhu djetetu, možda je jednostavno stvar u tome.

Ako je moguće, odvedite dijete u šetnju kolicima ili u vožnju s autom, nosite dijete u nosiljci na prsima kako bi osjetilo vašu blizinu. Na kraju, ako ste sve napravili, a dijete plače i dalje, nemojte zaboraviti da je ipak riječ o djetetu, a djeca ponekad zaplaču, voljeli mi to ili ne.

djeteta, bilo da je riječ o namjernom ili nenamjernom činu, čak i ako vam je neugodno ili osjećate krivnju, nužno ga je odvesti u bolnicu. Krvarenje unutar mozga može se liječiti, ali samo ako ste liječnicima skrenuli pažnju na to što ste učinili. To će vaše dijete poštediti mnogih problema, a možda mu čak i spasiti život.

Djeca ispod godinu dana totalno su ovisna o svojim skrbnicima i fizički su krhka. Za bebe, zlostavljanje i zanemarivanje može imati vrlo ozbiljne posljedice za vrlo kratko vrijeme. Smrtnost od jakog tresenja je visoka, dok posljedice mogu značajno oštećenje mozga, djelomično ili totalnu sljepoću te mentalnu retardaciju. Što je najgore od svega, učestalost ovog sindroma se povećava, pri čemu su, kao što smo već napomenuli, u najvećem riziku djeca ispod godinu dana starosti. Upravo je 73 posto prijavljenih tresenja djece u Americi povezano s tresenjem djece ispod godinu dana starosti.

Sva djeca plaču

Ne postoji odgovor koji bi rekao - smijete dijete protesti dva puta, ali treći je put već opasno, ili smijete ga tresti ovom jačinom, ali ne i onom. Ni pod kojim uvjetima dijete se ne smije tresti. Tresenje uglavnom traje oko 20 sekundi ili manje, s otprilike 40 do 50 protresa. Da bi se uzrokovalo oštećenje mozga dovoljno jako da se sindrom može klinički otkriti, mora biti upotrijebljena poprilična sila. Jedno od objašnjenja koje često daju oni koji dovode dijete koje su protresli, jest da je dijete palo s krevetića. Nekoliko je studija napravljeno kako bi se pokazalo koliko se razlikuju ove ozljede i došlo se do

zaključka da ne samo da slučajni padovi rijetko kad završavaju smrtnim ishodom, nego i da rijetko kad podrazumijevaju ozljede do kojih dolazi kod tresenja djece.

Ono što se nikako ne smije zaboraviti, a što često roditelji zaboravljaju, je da sva djeca plaču, a ona malena plaču vrlo često. Za normalno dijete nije ništa čudno ako provede dva do tri sata dnevno plačući, a 20 do 30 posto djece plaču i više od toga. Djeca znaju plakati naizgled na iracionalnoj osnovi i ne reagiraju na roditeljske pokušaje da ih se umiri. Plač je posebno problematičan tijekom razdoblja od šest tjedana do četiri mjeseca života djeteta, pri čemu se ne smije zaboraviti da se u to vrijeme kod dobrog zdravlja djece javljaju problemi s grčevima, kolike. Upravo u tom razdoblju dolazi do najviše slučajeva sindroma tresenog djeteta. Ironično, ali tresenje koje je čin nasilja i zlostavljanja, a do kojega dolazi jer roditelje žicira dječji plač, može zaustaviti dječji plač, ali ne na način na koji mislite.

Dijete koje je treseno ili mu je na neki drugi način oštećen mozak, može zatimati plač zbog povreda nastalih kao posljedica tresenja. I tako se pakli krug zatvara jer roditelj misli da je prestanak plakanja odgovor na tresenje i ponavlja to kad dijete opet zaplače.

Iako precizne statistike ne postoje, računava se da u SAD-u godišnje umire između 600 i 1400 beba zbog posljedica tresenja.

Riječ je, nažalost, o jednom od najuobičajenijih uzroka smrti male djece - »odgojnim mjerama« koje najčešće rezultiraju dugoročnim posljedicama po dijete.

NAJNOVIJE AMERIČKO ISTRAŽIVANJE O PRETILOSTI

Udvostručio se broj predebele djece

Rezultati nove studije Američke pedijatrijske akademije objavljeni proteklog tjedna pokazuju da djeca u Americi postaju pretiła, pretvarajući se u glavni javnozdravstveni problem današnjice, a čak još i veći problem sutrašnjice. Američka su djeca sve deblja i u sve većem riziku od razvijanja ozbiljnih zdravstvenih problema.

Predebele djeca postaju predebele odrasle osobe, a predebili odrasli u povećanom su riziku od srčanih bolesti, raka i Alzheimerove bolesti. Razloge ove nove pošasti pretilosti nije teško otkriti - previše brze hrane, previše sjedenja pred televizorom i video igricama i nedovoljno vježbanja. Dok su se, ne tako davno, djeca još igrala između sebe, sada se igraju samo s ručno navodnim igricama i gledajući televizor. Rezultat toga je udvostručena postotak debele djece u Sjedinjenim Američkim Državama u prote-

klih dvadeset godina. Više od 15 posto djece u dobi između šest i 11 godina je predebele. Preporučuje se niskokalorična djeta od pet glavnih grupa hrane, umjerene porcije, štedljivo s masnoćama, uljima, slatkim i soli. Ukupan unos masnoća ne bi smio biti veći od 30 posto dnevnog unosa kalorija.

Umjerene vježbe, najmanje pola sata dnevno, su dobrodošle. Ako želite izgubiti kilograme činite to postupno, cilj je izgubiti deset posto vaše tjelesne težine tijekom razdoblja od šest mjeseci. I još nešto, ne više od dva sata ispred televizora dnevno, preporuke su pedijataru upućene roditeljima i njihovoj djeci. Zaključak je pedijataru da su aktivnija djeca općenito zdravija. Stručnjaci, osim toga, napominju da je mnogo lakše skidati težinu djetetu nego pokušati izgubiti kilograme kad odrastete. (N. K.)

Body builderima koji uzimaju inzulin prijeti oštećenje mozga i smrt

Body builderi koji koriste inzulin kako bi »napumpali« mišiće i poboljšali svoju izvedbu u velikom su riziku od oštećenja mozga ili čak smrti, upozoravaju britanski liječnici.

Iako je uporaba inzulina zabranio Međunarodni olimpijski odbor, liječnici su uvjereni da on postaje sve popularniji među body builderima. Tim više što ga je teško otkriti standardnim doping testovima.

Istraživanje provedeno u Americi pokazalo je da jedan na svaka četiri atletičara koji koriste anabolične steroide također zlorabe i inzulin - hormon kojega izlučuju stanice unutar gušterače.

Dr. Richard Lynch, iz opće bolnice u Yorkshiru u sjever-

noj Engleskoj, liječio je 31-godišnjakinju koja je primljena u bolnicu nakon što je nađena u nesvijesti u svojem domu. Liječena je zbog niske razine šećera u krvi i smatralo se da je dijabetičarka. Međutim, kad se probudila iz nesvijesti priznala je da je body builderica koja je uzimala inzulin redovno kao i steroide. Ova dva sastojka mogu imati zajednički učinak u povećavanju mišićne mase, kaže Lynch. S obzirom da inzulin vrlo brzo nestaje iz krvi, vrlo ga je teško otkriti.

Lynch, koji je svoje otkriće koristio anabolične steroide također zlorabe i inzulin - hormon kojega izlučuju stanice unutar gušterače.

Dr. Richard Lynch, iz opće bolnice u Yorkshiru u sjever-

BODY BUILDERI: Najnoviji trend je uzimanje inzulina radi poboljšanja izvedbi što opasno šteti zdravlju

DR. MIHAJLO STRELEC, GINEKOLOG U PETROVOJ BOLNICI

Ginekolog koji osvaja svjetska mora i vrhove planina

BRANKA SÖMEN

Doktor Mihajlo Strelec potpuno je atipičan liječnik za naše uvjete i navike, iz mnogo razloga. Prije svega osvaja skromnošću, bez obzira na svoju stručnost i impresivne rezultate u operacijama kojima, laički rečeno, strelovitom brzinom i bez velikih trauma po pacijente otklanja miome materice, bez rezova, šavova i dugih oporavaka, tako da pacijentice nakon dva dana idu iz bolnice, a nakon tjedan dana su na radnom mjestu.

Dr. Strelec (45) neobičan je i po svojim hobijima - iskusni planinar, biciklist, jedrilicaš, sklon gađanju lukom i strijelom, trčanju i putovanjima, a ipak odan Klinici u Petrovoj, bez namjere da se otisne u »privatni obrt« i neku od inozemnih ili domaćih ekkluzivnih klinika. Ako nije dežuran, ovog liječnika vikendom možemo susresti na Sljemenu u gorskoj službi spašavanja, ili na Platu, a ako ste hrabriji i skloniji avanturama nije isključeno da ga nađete negdje u Boliviji u osvajanju jednog od vrhova, ili dok uživa u pivu poslije napornih penjačkih i skijskih izazova. Možete ga susresti i uz jedrilčare na nekoj od ozbiljnih svjetskih morskkih avantura.

U medicini se našao na nagovor prijatelja

Dr. Strelec se rodio u Zagrebu gdje je završio petu gimnaziju i Medicinski fakultet, sve na vrijeme u rekordnom roku, zatim je otišao u vojsku pa je radio neko vrijeme u Sloveniji, u Celju, sve do 1986. kad je dobio specijalizaciju u Petrovoj bolnici gdje je ostao sve do danas kad ima zavidnih 20 godina staža.

»Moja priča s medicinom je vrlo ne-

obična. Nitko u obitelji nije bio liječnik, svi su bili tehničkih usmjerenja, moj otac je bio strojarški inženjer pa su svi pretpostavljali da ću i ja krenuti tim putem jer sam se uvijek bavio rastavljanjem i sastavljanjem motora, bicikla i svega drugoga. U gimnaziji nisam bio odličan, već vrlo dobar učenik, pa nisam ni računao da mogu proći na medicini gdje je bila strahovića konkurencija. No, moj prijatelj iz škole Mijo Mirković nagovorio me da se prijavim na prijemni iz medicine, samo zato da vidimo gdje smo u toj konkurenciji jer nemamo što izgubiti, ionako bi išli ja na strojarstvo, a on na ekonomiju. I dogodilo se da on uopće nije došao na prijemni, a ja sam prošao na medicini. I nastupila je panika, jer otvorila se velika mogućnost s kojom nisam računao. Bio sam doslovno izvan sebe, tim prije što sam primljen i na Strojarskom fakultetu.

Na kraju sam upisao medicinu, a moj tata je bio revolirani jer su svi njegovi kolege bili profesori na strojarstvu pa me je već vidio ili u Njemačkoj kao bogatog inženjera ili na fakultetu kao uleglog mladog znanstvenika«, govori dr. Strelec. »Ginekologija mi se dopala još na fakultetu kao vrlo zgodan spoj operativne, kirurške i konzervativne medicine jer nisam htio uzeti čistu kirurgiju, jer to je samo operacijska dvorana, a želio sam pripadati i medicini u klasičnom smislu. I opet je prst sudbine odradio svoje. Ginekologija je vrlo atraktivna specijalizacija i uvijek je trebalo dosta veza da bi je čovjek dobio, pa se nisam nadao da ću uspijeti. Tako sam prvo u Celju dobio radiologiju što nije bilo loše, ali sam to završio jer je u Petrovoj bio natječaj za ginekologiju i mislim da sam prošao zahvaljujući sretnom stjecanju okolnosti, jer se određeni lju-

Dr. Mihajlo Strelec neobičan je i po svojim hobijima - iskusni planinar, biciklist, jedrilicaš, sklon gađanju lukom i strijelom, trčanju i putovanjima, a ipak odan Klinici u Petrovoj, bez namjere da se otisne u »privatni obrt« i neku od inozemnih ili domaćih ekkluzivnih klinika

DR. MIHAJLO STRELEC: »Ginekologija mi se sviđela još na fakultetu kao vrlo zgodan spoj operativne, kirurške i konzervativne medicine. Nisam, naime, htio uzeti čistu kirurgiju, jer to je samo operacijska dvorana, a želio sam pripadati i medicini u klasičnom smislu

di nisu mogli dogovoriti oko »svojih« kandidata pa sam prošao ja na kojega nitko nije računao, kao što je Šepavi Klaudiv postao rimski car jer uopće nisu pomislili da je on u igri«, objašnjava dr. Strelec.

Kad govorimo o stručnom dijelu njegovog posla, dr. Strelec naglašava kako i u ginekologiji postoje specijalizacije, dakle, i neke od njih koje njega posebno zanimaju. On je na odjelu koji se bavi liječenjem neplodnosti i endokrinologijom, dakle, hormonima specifičnima za ženski ciklus. A kako je taj dio ginekologije razvijao i jednu specifičnu, finiju, kirurgiju kao sredstvo za liječenje neplodnosti, operacije pod mikroskopom, te endoskopske operacije, laparoskopije, histeroskopije, pokazalo se da upravo on za to ima poseban dar, počeli su ga forsirati i tako je postao nezamjenjiv stručnjak. Jer što je više radio to je postajao bolji, a što je bio bolji to su ga sve više tražili... Premda nije jedini koji radi takve zahvate, zasigurno je najbolji i najvažniji, barem sudeći po reakcijama pacijentica, ali i brojnih kolega ginekologa koji, kad su operacije neophodne, svoje pacijentice šalju i preporučuju upravo njemu.

»Volio bih da sam najbolji«

»Volio bih da sam najbolji, ali to je dosta teško ustanoviti. Mene veseli da radim savjesno svoj posao i ono što mogu reći jest da nema boljih od mene, a sada jesam li najbolji ili nas ima pet jednakinih to je vrlo teško ocijeniti. Zasigurno nisam jedini koji to radi, na našem odjelu, bolje ili lošije, to radi sedam, osam liječnika, radi se i u drugim bolnicama, a i na drugim odjelima postoje još neki kolege koji primjenjuju istu tehniku operacija za

neka druga liječenja. To se danas zove minimalna invazivna kirurgija, dakle, kako sa što manje traume nešto operirati i postići što bolji rezultat. Ta kratka hospitalizacija i brzi oporavak imaju veliku prednost pogotovo iz perspektive radnih mjesta i troškova liječenja. No, financijski je to jako skupo, jer je oprema za takve zahvate izuzetno skupa. Klasična ginekologija preporučuje ženi koja ima bilo kakvih problema s maternicom, da je operacijom odstrani, što ima svojih prednosti i mana. I taj pristup se teško mijenja, znači mora stati cijela jedna generacija mladih doktora koji će proći specijalizaciju, za vrijeme koje će, primjerice, gledati mene ili nekog drugog koji to radi, uvjeravajući se u korisnost i fleksibilnost takvih zahvata, pa će tako informirani i u praksi slati svoje pacijentice na takve zahvate. No, to je dug proces obrazovanja i informiranja koji traje i po deset i više godina među liječnicima, a onda još duže među pacijentima«, govori dr. Strelec. Govoreći o njegovim bolničkim aktivnostima nismo mogli preskočiti činjenicu kako je u bolnici svakog jutra u sedam sati, premda mu radno vrijeme počinje u osam, što neki tumače »velikom ambicioznošću«.

»Nisam baš tako jako ambiciozan, ali kako imamo malo ultrazvuka, a trebaju nam, onda s obzirom da ultrazvučne ambulante počnu s radom u osam, nema šanse da ja pogledam svoje pacijentice, pa dolazim u sedam da bi riješim«.

Na pitanje koji su mu ciljevi u profesionalnoj karijeri dr. Strelec začudujuće skromno odgovara kako on ne spada u liječnike koji su omiljeni među pacijentima, dakle, koji su automatski zbog toga perspektivni privatnici, a što se tiče posla u kojem je on

najbolji, njega zbog skupoće zahvata ne može raditi izvan klinike. Inozemstvo ga uopće ne zanima, jer misli da je »stari« za izlete takve vrste. Smatra da je bolje biti ovdje za male novce ugledan liječnik na velikoj klinici, nego da tamo za mnogo novca bude nitko i ništa. A jedino što želi jest samo »malo više novca« da si može kupiti jedrilicu i ne ovisiti o drugima kad želi ići na regate.

Hobiji za »liječenje« od medicine

Nakon razgovora o stručnim temama, posebno zanimljivo s dr. Strelec bilo je pričati o njegovim hobijima kojima se »liječijo« od medicine, jer on je prekrcan sportskim aktivnostima i izazovima kojima se predaje kad skinje bijelu liječničku odoru i u kojima totalno uživa.

»Bavim se sportom, i to u velikim količinama, za naša mjera. Trčim, najmanje dva do tri puta tjedno, obično navečer kad trčanjem rješavam sve probleme, vodim razgovore sa samim sobom, praznim se, vozim bicikl, ako stignem idem na planinarenje, zatim igram golf koji sam prošle godine počeo učiti na terenima u Krašću, vozim motor... Nekada sam aktivno veslao, no sada je to sve rjeđe, premda znam odvesti neku od veteranskih regata. Danas sam više predan jedrilčarskim regatama, znam dosta dobro jedriti i znam se dosta dobro skijati. Jedrio sam sa Šutejom, s Hrvatskom čigrom oko Južne Amerike. To je skup sport, posebno zato što nemam svoj brod pa čekam da me netko pozove, a da bi vas pozvali morate biti jako dobri. No, ja sam kao učitelj jedrenja radio na raznim školama. Također letim na malim avionima, a nekada sam letio jedrilicom i pro-

bao zmajarenje, ronio, gađam lukom i strijelom. Nisam najbolji, ali ne premasijem puno. Uostalom, ne zovem se uzalud Strelec!«, kaže Strelec.

Razgovor o sportu nastavljam bez stanke jer kod njega nema kraja zanimanju za sve oblike sportskih aktivnosti. Saznajemo da je završio alpinističku školu i tako postao član Gorskog službe spašavanja.

Životni izazovi, ljudski izazovi, stalna blizina opasnosti i provociranje sudbine, nešto je što dr. Strelec smatra sastavnim dijelom svojih hobija i uživanja jer, kako sam priznaje, može se igrati s vlastitim, ali nikada tuđim životima. No, on ipak ne misli da je sve to tako opasno kao što se čini. U prilog tome kaže da od svih svojih prijatelja, on jedini stavlja kacigu kad vozi bicikl, dakle, nije baš tako »lud« kao što izgleda.

Premda ga titule ne zanimaju, svjestan je da mora odraditi doktorat zbog statusa i sustava bolnice, premda smatra da je suludo da bi morao doktorirati kako bi dokazao da je dobar operater, jer misli da što više radiš imaš manje vremena baviti se tom vrstom karijerističkih skupljanja »činova«. Zasad je magistar znanosti s odobrenom i obranjenom temom za doktorat koji samo treba »sjesti i napisati«. O liječničkoj taštini i međuljudskim odnosima govori bez ograda, tvrdeći da je Petrova bolnica vjerojatno vodeća u tom »sportu« zato što je navodno izgrađena na nekom groblju. On ne taj da nema jako visoko mišljenje o kolegama, ne kad je u pitanju stručan, već ljudski faktor. Ima, doduše, nekoliko prijatelja i među liječnicima, ali mnogo više među sportašima. I to mu se osvećuje pa se možda zato i zna premalo o njegovim pothvatima. No, to je njegov izbor.